

[Vidění]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2003](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2003](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 17. 2. 2003
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 17. 2. 2003

[Vidění]

Samo vidění je velký zázrak; je to obrovský pokrok od pouhého rozpoznávání světla od tmy. Ten zázrak začíná tam, kde od vlastních dojmů, aisthesí, dokáže „vidění“ přejít k „vidění něčeho“, tedy k onomu „něčemu“, které je viděno. Řekové dávali jednoznačně přednost vidění, když volili metaforu, sloužící k postižení myšlení; odtud jejich THEOREIN a THEORIA, což znamenalo jakési vnitřní vidění, zírání – např. na pravdu, jak to najdeme u Aristotela při vymezení tzv. teoretických věd. Ale v myšlení se odehrál podobný zázrak jako ve vidění: také v myšlení se musíme naučit přejít od svého aktu myšlení k tomu, co je myšleno, tedy k myšlenému. Ale v myšlení dochází ještě k dalšímu zázraku, který je zase jakousi obdobou stereoskopie: tímto zázrakem je dialog. Dialog není pouhým rozhovorem ve smyslu střídání monologických vyjádření, ale je to zvláštní situace, v níž náhle vystává nejen naše subjektivně myšlení, ale v němž se onomu myšlenému dostává plastické, „prostorové“ podoby, k níž se mohou vztáhnout také další účastníci dialogu. „Ten druhý“ je totiž naprosto nezbytný tam, kde nemáme a nesmíme zůstat v zajetí své subjektivity a tím zahlceni deprimujícím dojmem, že si všechno vymýšlíme. Právě dialog je prostředím, v němž nemůže setrvat a přežít sofista jakožto sofista.

(Písek, 030217–1.)